Էջմիածին. — La Cathédrale d'Etchmiadzin.

պայծառանալ՝ հաստատութեամբ կաթողիկոսական աթոռոյ փոխադրելոյ կամ բաժանելոյ 'ի Սսայ, և նախապատիւ համարելով ամենայն պատրիարքաց և կաթուղիկոսաց Հայոց: Ի սկզբանէ ԺԷ դարու և այսր բազում շինութիւնս արարին կաթուղիկոսունքն Մովսէս, Փիլիպպոս, Ղազար, Սիմոն և այլք: Յետինս այս եած զմեծ կամ զարտաքին պարիսպս Էջմիածնայ որ և բրգամբք զարդարեալ է, և իբր փարսախաւ ունի զշրջապատն, չորեք դրամբք. կայ և ներքին պարիսպ դրամբք հինգ. 'ի միջոցի կրկին պարսպացն կան կրպակք, ախոռք, կալք, բաղանիք, և այլն: Միջոց ներքին պարսպին բաժանեալ է 'ի կրկին քառանկիւնս և 'ի պէսպէս շինուածս, որպիսիք են Վեհարանն՝ որ է բնակարան կաթուղիկոսին, սենեակք միաբանիցն, սեղանատունն, և այլն: Ի միջակի պարսպիս և համօրէն վանացն կայ տիեզերահռչակ կաթուղիկէն և մայր եկեղեցեաց Հայոց, շինեալ նախ 'ի Գրիգորէ և 'ի Տրդատայ, նորոգեալ յետ 80 ամաց, և դարձեալ քարաշէն կանգնեալ յամին 483 'ի Վահանայ Մամիկոնեանց, վերակացութեամբ Ղազարայ Փարպեցւոյ, անփոփոխ պահելով զառաջին չափն և զձև, 'ի վերայ տեղւոյն իջման Միածնին. և 'ի մէջ Է դարու կրկին նորոգեալ՝ քարակերտ շինութեամբ գմբեթին 'ի Կոմիտասայ կաթողիկոսէ, և այլով ինչ մասամբ 'ի Ներսիսէ Շինողէ. և յետ հազար ամաց դարձեալ նորոգեալ յաւելուածովք խորանաց և կաթուղիկէից. մնան տակաւին հնութիւնք 'ի տաճարիս նուիրելոյ Տիրամօրն և կոչեցելոյ Շողակաթ. որ երկայնաձև քառակուսի է, և կամարօք բաժանեալ 'ի թեւս, ունելով իբրև 96′ ընդ երկայնն 'ի ներքուստ և 88′ ընդ լայն. և 'ի վերայ չորից ստուար սեանց սրածայր կաթուղիկէն 62′ բարձր 'ի ներքուստ. եօթն խորանք են, արևելեանն հին և աւագ բեմն Շողակաթն, հարաւայինն՝ իջման տեղին. և մի 'ի խորանացն 'ի վերայ արևմտեան մեծի դրանն է, 'ի միջին գաւիթնի եռայարկ Զանգակատանն, յորոյ 'ի վերնումն են զանգակքն, և մի 'ի նոյանէ ձուլեալ 'ի Դիպեթ աշխարհի Թաթարաց, նոյին տառից և սրբազան բանի դրոշմածով. առաջի արևմտեան դրանն կայ ժամատուն ամարանի. և դրունք 'ի հարաւոյ և 'ի հիւսիսոյ. աւանդատունք յաջմէ և յահեկէ աւագ բեմին, մին նշխարատուն և պահարան սրբոց նշխարաց և գանձուց. յորում պահին Գեղարդն աստուածամուխ, փայտեայ պատկեր ձեռագործ Յովհաննու աւետարանչի՝ որ կարծի բերեալն 'ի Դարունից եկեղեցւոյն (86),